

NYT FRA BRYGGERIFORENINGEN

OKTOBER 2004

TEMA: FINANSLOV & ILLEGALT SALG

Detailhandelen: Ølafgiften først

Den danske detailhandel sender nu et entydigt signal til de politikere, som i den kommende måned skal forhandle finansloven for 2005. Af samtlige punktafgifter står ølafgiften og derefter læskedrikkeafgiften højest på ønskesedlen, hvis politikerne ønsker at gøre noget for at reducere grænsehandelen og den omfattende illegale handel, som giver købmændene det største omsætningstab. En ny Gallup-undersøgelse peger samtidig

på, at de sidste to års indsats for at komme den illegale handel med sodavand til livs, ikke har båret frugt.

TEMA, SIDE 4-8 OG LEDER, SIDE 2

Danske børn drikker sjældnere sodavand

En rapport fra WHO viser, at danske børn drikker sukkerholdige læskedrikke langt sjældnere end børn i de lande, vi normalt sammenligner os med. Faktisk kommer danske børn ind på en absolut bundplacering sammenlignet med børn fra 35 andre lande. Til gengæld ligger danske børn kun omkring gennemsnittet, når det gælder fysisk aktivitet.

LÆSKEDRIKFORBRUG, SIDE 12-13

Hovedstaden stadig fyldt med illegale læskedrikke

ILLEGALT SALG, SIDE 4-5

Øl driver grænsehandel og illegal handel i Sverige

SVENSK AFGIFTSPOLITIK, SIDE 10-11

Unge indsatte på kursus i bedre håndtering af alkohol

GODA, SIDE 14-15

Ny ølguide fra Bryggeriforeningen

BOGUDGIVELSE, SIDE 16

Alkoholforbrug upåvirket af afgifter

Lektor Anders Milhøj fra Københavns Universitet afviser den udbredte opfattelse, at lavere alkoholafgifter medfører øget forbrug. I en undersøgelse påviser han, at afgiftsænkninger blot fører til forskydninger mellem øl, vin og spiritus, men ikke til ændringer i det samlede alkoholforbrug.

ALKOHOLFORBRUG, SIDE 9

Jørn Tolstrup Rohde - ny formand for Bryggeriforeningen

PORTRÆT, SIDE 3

LEDER

Afgørende finanslov i sigte

Det er et ombejlet job at være politiker. Særligt når bladene på træerne begynder at gulnes, og vi nærmer os finanslovstid. Mange aktører forsøger at påkalde sig politikernes opmærksomhed i fht. netop deres problemer. Således også bryggerierne og tapperierne.

Når vi i denne finanslovstid mener, at vi har et særligt presserende ønske til finansloven, skyldes det, at politikerne måske mere end nogensinde befinder sig ved en skillevej, hvor fortsat tøven for hver dag der går, tilfører virksomheder, dagligvarehandelen og statskassen et stadig større tab.

En ny Gallup-undersøgelse og en stor medlemsundersøgelse blandt købmændene har netop givet forstemmende konklusioner på, at den illegale handel med øl og sodavand buldrer afsted. Sammenholdes den illegale handel med den fortsat omfattende grænsehandel, er anbefalingen fra købmændene lysende klar: Det er primært ølafgiften og sekundært læskedrikafgiften, der skal sænkes, fordi det er de punktafgifter, som medfører det største omsætningstab.

Når ølafgiften er så central, er det fordi øl driver grænsehandelen. Samtidig oplever købmændene, at den illegale handel med øl efterhånden er ligeså stort et problem som den illegale handel med læskedrikke.

Da øl er en magnet i grænsen, er prisen for en ølafgiftslettelse overkommelig, fordi den formentlig mere end nogen anden punktafgift vil kunne "finansiere sig selv", forudsat at sænkelsen bliver markant.

Tabene ved at opretholde EUs højeste læskedrikafgift er ikke mindre. Læskedrikke er således den vare, som opleves mest problematisk i relation til illegal handel, og den næstmest efterspurgte vare i grænsehandelen.

Det glæder branchen meget at erfare, at skatteministeren barsler med nye kontrol-opstramninger. Men den nødvendige ajourføring og EU-harmonisering af vores afgifter, som vi under alle omstændigheder tvinges til at gennemføre i de kommende år, er mest hensigtsmæssig at gennemføre så hurtigt som muligt.

Der er næppe tvivl om, at ølafgiften og læskedrikafgiften i dag er de to mest rentable afgifter at sænke. Det må Folketingets politikere så inderligt gerne skrive sig bag øret, når bladene har skiftet farve fra gule til brune, og det store finanslovspolitiske regnestykke skal på plads.

Niels Hald

Direktør i Bryggeriforeningen

Ny formand for Bryggeriforeningen

Bryggeriforeningens medlemmer har valgt den nytiltrådte administrerende direktør for Carlsberg Danmark A/S, Jørn Tolstrup Rohde, som ny formand for branche-fællesskabet. Vi bringer et kort interview.

Hvad er i dine øjne Bryggeriforeningen rolle?

- Både bryggerier og tapperier er pressede i disse år, og der er stort behov for, at de politiske rammebetingelser som både små og store bryggerier og tapperier skal operere under, bliver forbedret. Derfor er det enormt vigtigt med et forum for et branchesamarbejde, hvor vi kan drøfte de mange fælles udfordringer og problemer, som vi deler, selvom vi til daglig er konkurrenter.

Hvad er dine ambitioner for foreningen?

- Udover at være med til at sikre forbedrede politiske rammebetingelser, vil jeg meget gerne være med til at samle hele branchen i Bryggeriforeningen. Der er stadig markante virksomheder, der står udenfor foreningen, og desuden en lang række små mikrobryggerier. Jeg håber meget, at det kan lykkes at forene alle bryggerier ét sted, for der er ingen tvivl om, at jo flere vi står sammen, jo mere gennemslagskraft får vi.

Er der plads til både små og store i Bryggeriforeningen?

- Det er der i allerhøjeste grad, og foreningen repræsenterer jo allerede i dag både store og helt små. Bryggeriforeningen er pr. definition en sammenslutning, hvor vi alene drøfter og agerer på de mange problemer, som vi alle deler, som f.eks. afgifter, illegal handel, begrænsninger i markedsføring, administrative byrder, begrænset tilgængelighed for vores produkter, fødevareregler, nye mærkningskrav o.s.v.

Hvorfor har branchen så store politiske ambitioner?

- Bryggeribranchen er en meget reguleret branche, og vores produkter er hele tiden i vælten. Det kræver, at vi følger det politiske system meget tæt for at være orienteret om, hvad der ligger i støbeskeen, og hvad vi evt. skal reagere på. Ellers er der simpelthen risiko for, at vi bliver løbet over ende.

Jørn Tolstrup Rohde, 43 år. Adm. direktør i Carlsberg Danmark A/S. Civiløkonom fra Syddansk Universitet i Odense og uddannet på London Business School. Har tidligere arbejdet i Hjem-Is, Merrild Kaffe og hos Kims. Bor i Odense-forstaden Bellinge med hustru og tre børn.

Hvilke emner optager branchen mest i øjeblikket?

- Det er af afgørende betydning, at der meget snart bliver grebet effektivt ind overfor den omfattende illegale handel med øl og læskedrikke, som er drevet frem af afgiftsspekulation, og som derfor kræver markante afgifts-sænkninger og forbedret kontrol. Vi har desuden en permanent alkoholpolitisk udfordring i at medvirke til at sikre, at vores produkter nydes med måde, og at unge ikke misbruger alkohol. Vi er i latent fare for, at blive pålagt nye administrative byrder, og endelig er vi optagede af at sikre et fortsat velfungerende retursystem for vores emballager ■

TEMA ILLEGALT SALG

Hovedstaden stadig fyldt med illegale læskedrikke

Ny Gallup-undersøgelse viser, at der fortsat er smuglersodavand i mere end en tredjedel af de københavnske grønthandlere, minimarkeder, pizzeriaer og kiosker.

I efteråret 2002 blev det fra politisk hold besluttet at sætte hårdt ind over for sodavandssvindler med moms og afgifter. Man gennemførte en mindre nedsættelse af læskedrikafgiften, øget kontrol fra ToldSkat og mulighed for at pålægge kontrolafgifter til forretninger, der sælger sodavand uden afgift og moms. Men det har tilsyneladende endnu ikke hjulpet.

Stadig mere end en tredjedel ulovlige sodavand

I løbet af sommeren har analyseinstituttet Gallup for Coca-Cola Danmark, som bl.a. fører mærkerne Sprite, Fanta og Coca-Cola, anonymt besøgt 200 københavnske forretninger mhp. at undersøge omfanget af parallelimport af sodavand.

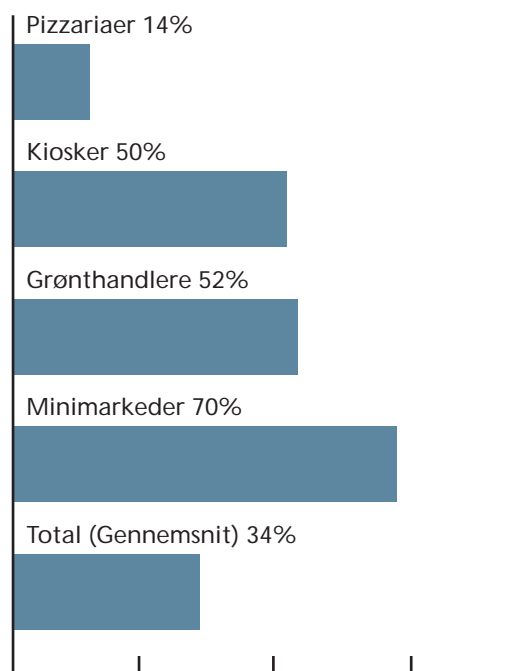
Undersøgelsen viste, at der i over en tredjedel (34 pct.) af de undersøgte forretninger var ulovligt importerede sodavand. Det er samme niveau som i 2002, hvor Gallup sammen med PricewaterhouseCoopers i en undersøgelse konstaterede ulovligt importerede sodavand i 38 pct. af butikkerne.

Minimarkeder særligt slemme

Undersøgelsen løftede desuden sløret for, at minimarkederne er den forretningstype, som har størst problemer. Der blev således konstateret illegal handel i hele syv ud af ti minimarkeder (70%). Til sammenligning er det "kun" hver syvende pizzeria (14%), som har rod i regnskaberne.

Undersøgelsen viste tilmed, at antallet af sodavand med ulovlige varedeklarerationer er mere end fordoblet siden 2002. Ni ud af ti af landets importerede sodavand lever således ikke op til de danske lovkrav om pant og dansk varedeklARATION.

Hvilke typer forretninger solgte ulovlige læskedrikke (%):

Kilde: Gallup, okt. 2004.

Branchen håber på afgiftslettelser

Direktør i Bryggeriforeningen, Niels Hald, udtaler:

- Den fortsat absurde tilstand for handelen med sodavand viser, at der er stort behov for mere og bedre kontrol. Alt tyder dog på, at regeringen tager fat om dette i løbet af efteråret, hvad vi er overordentligt glade for.

- Men når vi på trods af de mange kontrolforanstaltninger, som allerede er gennemført, alligevel kan konstatere, at den illegale handel fortsætter med uformindsket kraft, så skyldes det jo, at incitamentet til at handle illegalt stadigvæk er lige stort. Og dette incitament fjernes kun i begrænset omfang ved mere kontrol og højere bøder. Derfor er og bliver det afgørende at få gjort noget ved afgifterne, og det håber vi inderligt, at Folketinget vil prioritere i den kommende finanslov, hvis man vel at mærke har et ønske om at få sat en effektiv stopper for udviklingen af sort økonomi ■

TEMA FINANSLOV

Købmændene: Afgifterne på øl og læskedrikke skaber de største tab

Ny medlemsundersøgelse fra De Samvirkende Købmænd viser, at en sænkelse af ølafgiften og læskedrikafgiften står øverst på købmændenes ønskeseddel for at begrænse illegal handel og grænsehandel.

De Samvirkende Købmænd (DSK), der repræsenterer næsten 1400 købmandsejede supermarkeder og minimarkeder, har i samarbejde med HTS foretaget en undersøgelse af sort økonomis betydning for branchen.

Undersøgelsen har bl.a. haft til hensigt at afdekke, hvilke punktafgifter, der skader købmændenes omsætning mest, som følge af, at de medfører illegal handel og grænsehandel.

Problemet størst med øl og sodavand

Svaret fra undersøgelsen er relativt entydigt. De varer, som købmændene taber mest på i

relation til grænsehandel og illegal handel, er ifølge deres egen vurdering øl og sodavand, hvor afgiftspekulationen tilsyneladende er størst.

210 butikker har deltaget i undersøgelsen, der overordnet konkluderer, at knap halvdelen af butikkerne mener, at de mister betydelig omsætning til konkurrenter, som med stor sikkerhed overtræder landets lovgivning ved ikke at betale moms og afgifter, benytte sort arbejdskraft eller sælge ulovligt importerede varer.

Illegal handel vokser i omfang og geografisk

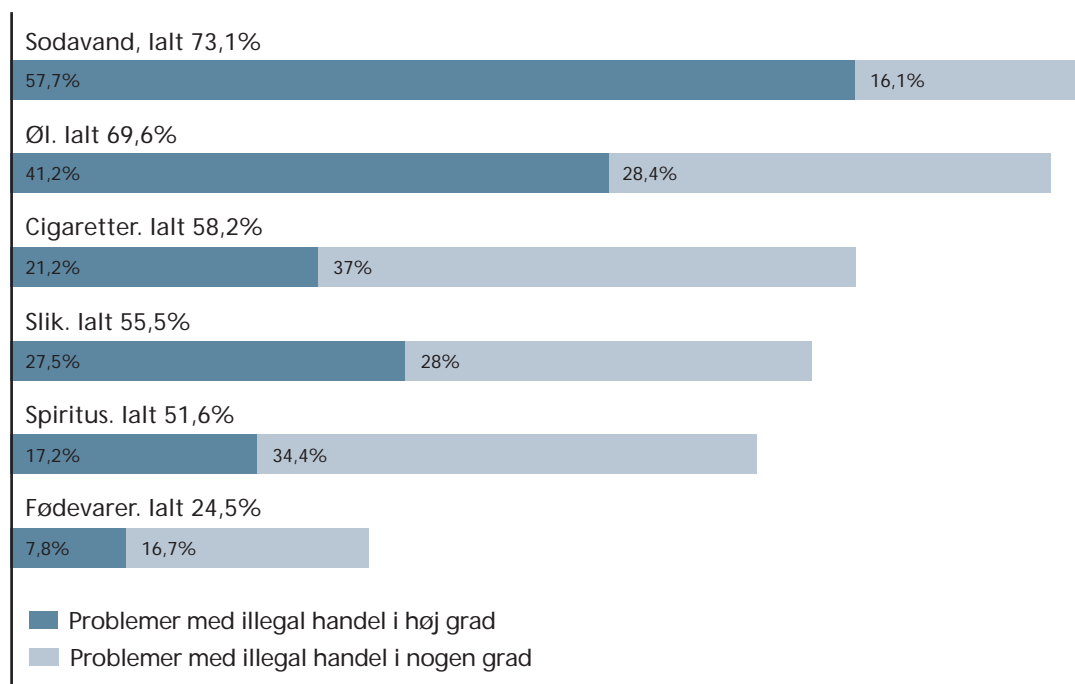
På trods af de seneste års fokus på sort økonomi og illegal handel er det ikke købmændenes vurdering, at den hidtidige politiske indsats har vendt billedet. Tværtimod.

Næsten halvdelen af købmændene (47,5%) mener således, at problemet er blevet større >

TEMA FINANSLOV

Figuren viser andelen af butikker, der har svaret i høj eller nogen grad til, om der er problemer med sort økonomi indenfor den pågældende varegruppe.

Kilde: DSK medlemsundersøgelse, oktober 2004.

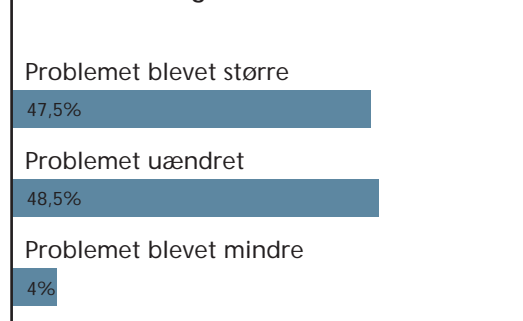

Claus Bøgelund Nielsen,
Udviklingskonsulent i
DSK.

de seneste 2 år. Knap halvdelen (48,5%) mener, at problemet er uændret, mens kun 4 pct. mener, at det er lykkedes at reducere den sorte økonomi i branchen.

Undersøgelsen dokumenterer, at problemet fortsat er størst i hovedstadsområdet, men at den illegale handel samtidig spreder sig geografisk.

Vurdering af den øjeblikkelige illegale handels omfang i forhold til 2002

Kilde: DSK medlemsundersøgelse, oktober 2004

Øl og læskedrikke først på finansloven

I en kommentar til undersøgelsen siger DSK's udviklingskonsulent Claus Bøgelund Nielsen, at lovlige virksomheder stadig bliver udsat for unfair konkurrence på trods af det politiske fokus, som er på sagen. Han opfordrer derfor stærkt til, at der medtænkes afgiftslettelser på de mest berørte varegrupper i forbindelse med forhandlingerne om finansloven.

- Lavere danske afgifter på primært øl og sodavand er ikke kun nødvendigt for at mindske grænsehandelen. Lavere afgifter vil også gøre det mindre attraktivt at importere disse to varegrupper illegalt for at sælge dem uden moms og afgifter. Skatteministeren bør derfor indregne effekten af mindre illegalt salg ved en sænkning af afgifterne for de mest berørte varegrupper ■

Voldsomt stigende spiritussalg æder sig ind på ølmarkedet

Salgsudviklingen for spiritus viser, at sidste efterårs store afgiftslettelse på spiritus har virket som en favorisering af spiritus på bekostning af bl.a. øl. Spiritussalget er steget med over en tredjedel i 1. halvår af 2004, mens ølsalget lider.

Siden afgiften på spiritus blev sænket svarende til 45 kroner pr. flaske for knap et år siden, er der sket forskydninger mellem indkøbene af øl, vin og spiritus. Salget af spiritus er således steget med hele 34% siden årsskiftet, mens salget af øl er faldet med 6,3 % i samme periode.

Øl og læskedrikke driver grænsehandlen

Afgiften på spiritus blev i oktober 2003 sænket pga. ophævelsen af 24-timers reglen for spiritus og for at standse væksten i grænsehandlen. Men selvom det indenlandske spiritussalg er steget med over en tredjedel, er der – efter en kort chokeffekt – ikke sket et mærkbart fald i grænsehandlen med spiritus, som nu er begyndt at stige igen. Ifølge Niels Hald, direktør i Bryggeriforeningen, er der en naturlig forklaring på det:

– Når folk drager syd for grænsen for at handle, er begrundelsen primært, at de vil købe øl og læskedrikke, hvorimod spiritus for de fleste er et "tillægskøb". Så længe det kan betale sig at tage til Tyskland for at købe øl og læskedrikke, vil grænsehandlen med spiritus formentlig fastholdes, udtaler han.

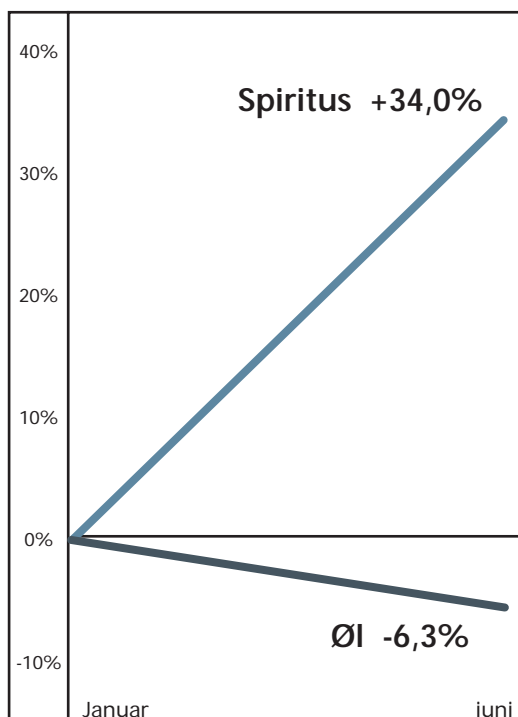
Den rette prioritering

– Hvis politikerne ønsker at reducere grænsehandlen og den illegale handel, bliver de nødt til – i prioriteret rækkefølge – at sænke de af-

gifter, som betyder mest for disse fænomener. Og det er utvivlsomt afgifterne på øl og læskedrikke, udtaler Niels Hald, og tilføjer:

– Den seneste afgiftssænkelse har givet forskydninger fra øl som lavalkoholholdigt produkt over til det højalkoholholdige spiritus, som unge har sværere ved at styre forbruget af. Derfor må en ølafgiftslettelse – både ud fra et finanspolitisk og et sundhedspolitisk synspunkt – nødvendigvis gå forud for enhver ny spiritusafgiftslettelse ■

Salg af spiritus og øl i Danmark, januar – juni 2004 (%-ændring)

TEMA FINANSLOV

Ølafgiftslettelse betaler i høj grad sig selv

Lektor Jan Bentzen fra Nationaløkonomisk Institut ved Handelshøjskolen i Århus har beregnet de samlede statslige provenueffekter, hvis man sænker ølafgiften. Analysen viser, at selv en markant ølafgiftssænkning i høj grad er selvfinansierende.

Jan Bentzen
Lektor,
Cand.oecon.

Forskningsområder:
■ Energiøkonomi
■ Alkoholforbrugsanalyser
■ Produktionsfaktoranalyser

Årsagen til, at så store dele af en eventuel ølafgiftssænkelse vil "betale sig selv", er, at øl fungerer som "motor" i den dansk-tyske grænsehandel og dermed trækker øl og andre varekøb væk fra de danske butikker.

Hvis regeringen sænker ølafgiften, vil staten ganske vist miste provenu på øl, men det tabte provenu vil i høj grad blive tjent ind igen via afgifts- og momsprovenu på "hjemvendt" øl og andre varer, der ikke længere købes ved grænsen, men i stedet købes i danske butikker. Et provenu, som staten i dag går glip af.

I dag mister staten mellem en halv og trekvart milliarder kroner om året i mistede indtægter på afgifter og moms af det øl, som sælges ved grænsen.

Selvfinansiering på to tredjedele

Analysens beregninger viser, at hvis ølafgiften reduceres med f.eks. 60%, vil staten umiddelbart miste 837 mio. kroner i afgiftsprovenu,

men vil samtidig tjene 545 mio. kroner i afgifts- og momsprovenu fra hjemvendt grænsehandel på øl og andre varer. En afgiftsreduktion på 60% har således en selvfinansieringsgrad på næsten to tredjedele.

– Øl er den mest efterspurgte vare i grænsehandelen, og det er årsagen til, at selvfinansieringsgraderne bliver så relativt store, udtaler Jan Bentzen om analysen.

400 ekstra arbejdspladser

Udover de positive provenueffekter ved hjemvendt grænsehandel vil en afgiftsreduktion – der kan betragtes på linje med en skattelettelse – også betyde flere danske arbejdspladser og mere provenu fra direkte skatter.

Beregninger viser således, at en afgiftsreduktion på 60% vil skabe ca. 400 flere danske arbejdspladser og give 60 mio. kr. mere i provenu fra direkte skatter allerede det første år, stigende til 358 mio. kroner efter 5 år.

Positiv indvirken på illegal handel

En ølafgiftslettelse må tilmed forventes at reducere den illegale handel med øl, som bliver mindre attraktiv, når de danske afgifter sænkes, ligesom svenskernes grænsehandel i Danmark må formodes at øges, hvad der også har provenupositive effekter ■

Download analysen "Provenukonsekvenser ved en sænkelse af ølafgiften. September 2004" fra bryggeriforeningen.dk

Reduktion i ølafgift	Umiddelbart provenutab på øl (mio. kr.)	Samlet provenueffekt, når hjemvendt øl og øvrige varer medregnes (mio. kr.)	Graf af selvfinansiering (%)
45%	-628	-177	72%
60%	-837	-292	65%
75%	-1.046	-437	58%

Alkoholforbruget påvirkes ikke af afgifter

Ændringer i alkoholafgifterne påvirker kun i ringe grad danskernes forbrug af alkohol. Det samlede alkoholforbrug har stort set været konstant i de seneste 25 år trods stigning i velstand og ændrede afgifter.

Anders Milhøj, lektor ved Økonomisk Institut på Københavns Universitet, har undersøgt sammenhængen mellem danskernes forbrug af alkohol og afgiftsniveauet. Resultatet af hans undersøgelse er godt nyt for de som frygter, at nedsættelser af alkoholafgifterne er ensbetydende med generelt øget alkoholforbrug. For intet tyder på, at alkoholforbruget påvirkes nævneværdigt af afgiftsændringer.

– Ændrede afgifter på alkoholholdige drikkevarer leder til forskydninger mellem indkøbene af øl, vin og spiritus og til ændringer i grænsehandelsmønstrene, men ikke til ændringer i det samlede forbrug, konkluderer Anders Milhøj.

Alkoholforbruget konstant i 25 år

Ifølge Anders Milhøj har summen af øl-, vin- og spiritussalget - omregnet til 100% alkohol - været stort set konstant i mange år trods stigning i velstanden og ændrede afgifter.

– I begyndelsen af halvfemserne blev afgifterne på øl og vin nedsat. Det resulterede i, at salget af spiritus faldt til fordel for salget af øl og vin, men samlet set ledte det ikke til et højere alkoholforbrug i Danmark. Samme udvikling er sket efter spiritusafgiften blev nedsat i 2003. Spiritussalget stiger og ølsalget falder, men alt i alt drikkes der nogenlunde samme kvantum alkohol som før, udtaler han.

Lavere priser fører ikke til øget forbrug

Ifølge Anders Milhøj drikker danskerne i bred

almindelighed samlet set den samme mængde alkohol, men de er villige til at skifte mellem øl, vin og spiritus efter prisforholdene.

– Danskerne vil gerne spare penge. De kører derfor gerne over grænsen og er vilde med tilbud i supermarkederne. Men selvom man sparer penge på alkohol, betyder det ikke, at de sparede pengene bruges på at købe endnu mere alkohol. De bruges i stedet på andre forbrugsgoder. På den måde adskiller alkohol sig ikke fra andre varer.

Anders Milhøj
Lektor, lic.stat.

Forskningsområder:

- Stikprøveteor
- Tidsserier
- Regressionsanalyse
- Priseffekter på alkoholforbrug

Punktskatterne har udspillet sin rolle

Generelt har den danske befolkning, ifølge Anders Milhøj, et fornuftigt forhold til alkohol, og forbruget styres ikke af priser, men af sociale restriktioner.

– Man kan hævde, at den sundhedspolitik, der i mange år blev ført ved hjælp af punktskatterne har udspillet sin rolle. Efter min vurdering er befolkningen klar til en fremtid med afgiftssatser på et langt lavere niveau, afslutter han ■

Download Anders Milhøjs analyse af udviklingen i alkoholforbruget siden oktober 2003 "Fordrukken? Folkesundheden har det fint med billigere sprut. september 2004" herfra: www.econ.ku.dk/wpa

SVENSK AFGIFTSPOLITIK

Øl driver grænsehandel og illegal handel i Sverige

Stor rapport fra den svenske regering viser, at øl – ligesom i Danmark – er drivende for grænsehandelen, og at øl klart dominerer den illegale handel i Sverige.

Den svenske regering offentliggjorde i sensommeren en rapport, udarbejdet af SoRAD (Centrum för socialvetenskaplig alkohol- och drogforskning) ved Stockholms Universitet, som meget præcist afdækker forholdene for alkoholholdige drikkevarer, herunder hvorvidt de er genstand for grænsehandel og smugling. Ganske som i Danmark er øl den alkoholholdige drikkevarer, der spekuleres mest i.

Rapportens hovedkonklusioner:

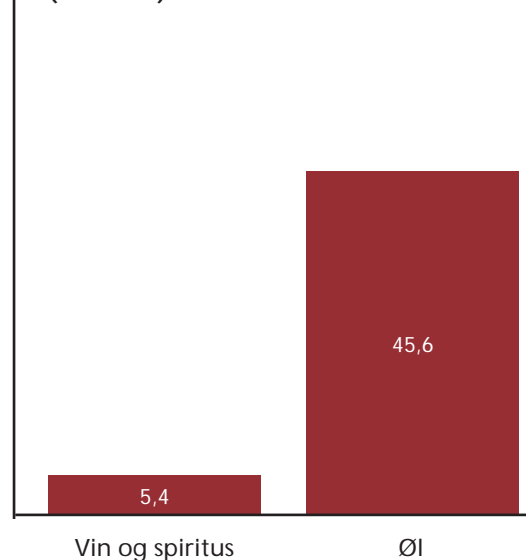
■ Øl dominerer både den legale og illegale indførsel af alkohol til Sverige.

■ Smuglingen af øl er øget med 66% i første halvår af 2004 i fht. 2003, mens det for vin og sprit "kun" er steget med 22%.

■ I løbet af det første halvår af 2004 er der indsmuglet 45,6 mio. liter øl og 5,4 mio. liter vin og sprit til Sverige. De indsmuglede mængder af øl

udgør – hvis man omregner til 100% alkohol – en større mængde end vin og sprit tilsammen.

Illegal handel i Sverige, 1. halvår 2004
(mio. liter)

Oplæg til sænkning af spiritusafgiften

Til trods for dette billede af situationen lægger rapporten alligevel op til, at spiritusafgiften sænkes med 40%, mens ølafgiften er uberørt. Et hovedsigte med dette er – fremgår det åbenlyst af rapporten – at bringe handelen med spiritus tilbage til Systembolaget, hvor den svenske statsministers samleverske – i parentes bemærket – er direktør.

Det er faldet den svenske bryggeriindustri meget for brystet. Direktør i den svenske bryggeriforening, Peter Mattsson, udtaler:

– Vi er dybt forundrede over, at regeringen lægger op til en ensidig afgiftslettelse på spi-

Indførsel i Sverige, 1. halvår 2004 (mio. liter)

	Total	Fordelt på:	
		Alkohol til eget forbrug (alm. grænsehandel)	Alkohol til videresalg (Smugling og illegal handel)
Øl	83	37,4 (+7%)	45,6 (+66%)
Vin og sprit	35,5	30,1 (+26%)	5,4 (+22%)
Total	118,5	67,5 (+12)	51,0 (+58%)

Kilde: SoRAD (Centrum för socialvetenskaplig alkohol- och drogforskning) 2004

ritus. I særdeleshed når man ser på tallene for grænsehandel og smugling. Det bryder med en årelang tradition i Sverige for afgiftsmæssigt at favorisere lav-alkoholprodukter. Det virker næsten som om, regeringen er mere optaget af at sikre arbejdspladser i det statsdrevne systembolag end at understøtte den private svenske bryggeriindustri.

Provenueffekten udebliver

– Der er stor risiko for, at den provenuevinst som den svenske stat formentlig får fra hjemvendt spritussalg, bliver spist op, hvis man ikke

koncentrerer sig om at sænke afgifterne på øl, som er motor for grænsehandel og illegal handel. 90% af den illegale handel er jo øl, og det ændrer man jo intet på ved at sænke spiritusafgifterne, tilføjer Peter Mattson ■

Rapporten "Var går grænsen" fra SORAD, august 2004, kan hentes i sin helhed på www.regeringen.se/sb/d/108/a/28239

Peter Mattsson,
direktør i den svenske
bryggeriforening

RESTAURATIONSLOV

Forbud mod samdrift ophæves

Regeringens lovkatalog varsler et nyt lovforslag, som ophæver forbuddet mod samdrift. Bryggeriforeningen glæder sig over forslaget.

Det har i lang tid været et stærkt ønske fra restauranter med eget bryggeri at etablere detailsalg fra restauranten og bl.a. sælge frisk tappet øl på flasker. Men det er i dag ikke tilladt pga. forbuddet mod samdrift i Restaurationsloven. Regeringens lovkatalog varsler et nyt lovforslag, hvor forbuddet afskaffes. Formålet med forslaget er at sikre øget konkurrence og opmuntre til nye forretningskoncepter.

Glas, bøger og øl på flaske i restauranten

Hvis lovforslaget vedtages, vil det bl.a. betyde, at restauranter får lov til at sælge andet end fødevarer og drikkevarer. Det må de ikke i dag, medmindre de overholder en række regler, som sikrer adskillelse af forretningsområde og restaurationslokale.

Direktør Anders Kissmeyer fra Nørrebro Bryghus har længe ønsket at drive detailsalg fra bryghuset og kender begrænsningerne i den nuværende lov. Derfor ser han frem til at få mulighed for at sælge bl.a. frisk tappet fadøl på genpåfyldelige flasker, fadøl fustager og glas, bøger m.m. til sine restaurantgæster.

Lovændring hilses velkommen

I Bryggeriforeningen er erhvervspolitisk konsulent, Lotte Engbæk Larsen, også positivt stemt overfor lovforslaget.

– Vi mener, det er på tide at afskaffe forbuddet mod samdrift og støtter fuldt op om lovforslaget. Det giver nogle åbenlyst spændende muligheder, at restaurationsbryggerier, som f.eks. Nørrebro Bryghus, får mulighed for at sælge andre varer end mad og drikke, udtaler hun ■

LÆSKEDRIKFORBRUG

Danske børn drikker sjældnere sodavand end børn i andre lande

WHOs rapport viser, at danske børn drikker sukkerholdige sodavand langt sjældnere end børn i de lande, vi normalt sammenligner os med.

WHO udgav denne sommer en diger rapport, som bygger på undersøgelser af 160.000 skolebørn på henholdsvis 11, 13 og 15 år fra 35 lande eller regioner. Undersøgelserne har fokuseret på en lang række sundhedsfaktorer, som f.eks. kost- og måltidsvaner, drikkevaner, rygevaner, motion og fysisk inaktivitet, og er gennemført med 4 års mellemrum fra 1986 – 2002.

Dreng drikker oftere end piger

Rapporten indeholder bl.a. opgørelser over, hvor ofte skoleeleverne spiser en række udvalgte fødeemner, som indikerer, i hvilken udstrækning de har en fornuftig sammensat kost. Børnene er bl.a. blevet spurgt, hvor tit de spiser slik eller chokolade, og hvor tit de drikker sodavand.

Ifølge undersøgelsen drikker drengene generelt mere sodavand end pigerne og andelen af drenge, som drikker sodavand dagligt, er stigende med alderen.

Danske børn får sjældnere sodavand

I forhold til andre lande drikker danske børn og unge generelt meget sjældnere sodavand end børn og unge i de fleste andre lande.

Ud af de 35 lande/regioner ligger de danske 11-årige – både drenge og piger – på næstsidstepladsen, når man måler på, hvor hyppigt de får sodavand. De 15-årige drenge ligger fjerdesidst, mens de 15-årige piger ligger tredjesidst i undersøgelsen.

Det halter med den fysiske aktivitet

Mens danske børn altså drikker sodavand noget sjældnere end børn i andre lande/regioner, ligger de mere gennemsnitligt, når man måler på deres fysiske aktivitet.

Når man måler på, hvor mange børn og unge, der opfylder målet om at dyrke moderat til hård fysisk aktivitet en time om dagen på fem eller flere af ugens dage, ligger danske børn i alle aldersgrupper meget gennemsnitligt.

Der er tilmed tendens til, at børnene bliver mindre aktive med tiden. Men da det er mere udtalt i andre lande, betyder det, at de danske unge relativt flytter lidt op af rangstigen med alderen. De 11-årige ligger således på en 20. plads i fysisk aktivitet, de 13-årige på en 19. plads og de 15-årige på en 15. plads.

Pigerne relativt mere aktive end drengene

Drengene er i absolut forstand lidt mere aktive end pigerne, men når man sammenligner med drenge i andre lande, er de danske drenge faktisk fysisk aktive under gennemsnittet. Omvendt ligger de danske piger lidt over gennemsnittet for piger i andre lande.

Fedme-fænomenet ekstremt komplekst

Forskningsassistent Christina Schnohr fra Institut for Folkesundhedsvidenskab på Københavns Universitet arbejder i øjeblikket på et Ph.d.-projekt om forskellige faktorerers indvirkning på sundhed og overvægt blandt skoleelever. Hun udtaler i relation til rapporten:

- WHO-rapporten illustrerer i tørre tal, hvordan danske børn & unge ligger i forhold til unge i

Forskningsassistent
Christina Schnohr,
Institut for Folkesundhedsvidenskab,
Københavns Universitet

andre lande. Man kan godt sammenligne tallene, fordi undersøgelsen gennemføres ens i alle lande. På baggrund af oplysningerne er det nærliggende at tænke på, hvor ekstremt komplekst fedme-fænomenet er. Undersøgelsen viser med al tydelighed, at der ikke findes enkle løsninger på dette verdensomspændende sundhedsproblem, fordi der ikke kan observeres nogle entydige sammenhænge mellem høj fedme forekomst og højt sukkerindtag eller lavt niveau af fysisk aktivitet. Der er flere faktorer, der spiller ind.

Helhedsorienteret tilgang nødvendig

- Sodavand får mange hug på hattepulden i den danske sundhedsdebat, men fedmeforskningen er nået til, at det ikke er et snævert fokus på enkelte fødevarer, der bringer os videre. Det er nødvendigt med en helt anderledes bred og langsigtet tilgang til fedme og sundhed med inddragelse af ernæring, fysisk aktivitet, familien, skolen og nærmiljøet, hvis man vil påvirke udviklingen i hensigtsmæssig retning.

- Et af de forhold, som tit gør fedmedebatten herhjemme temmelig ensporet er, at politikerne ikke har tålmodighed til at vente på, at langsigtede forebyggelsesprogrammer skal bære frugt. De vil helst se på her-og-nu løsninger, og dem findes der nok desværre ikke nogen af. Et andet problem er, at vi i Danmark mangler et organ, som har et helhedssyn på problemstillingen og har mulighed for at vægte de hundredevis af enkeltfaktorer bedre op imod hinanden, udtaler Christina Schnohr ■

Download WHO's rapport: "Young peoples health in context. Health Behaviour in School-aged Children (HBSC) study: international report from the 2001/2002 survey", direkte herfra: www.who.dk/Document/e82923.pdf .

// Sodavand får mange hug på hattepulden i den danske sundhedsdebat, men fedmeforskningen er nået til, at det ikke er et snævert fokus på enkelte fødevarer, der bringer os videre.

CHRISTINA SCHNOHR, FORSKINGSASSISTENT, INSTITUT FOR FOLKESUNDHEDSVIDENSKAB, KØBENHAVNS UNIVERSITET

Andel af børn og unge, som drikker sodavand hver dag (%)

11 årige	Dreng	Piger	15-årige	Dreng	Piger
Israel	54.6	49.3	Israel	58.7	54.5
Skotland	47.3	40.4	Skotland	53.9	45.2
USA	41.4	37.8	Holland	57.8	40.6
Malta	36.5	38.8	Belgien (Flamsk)	55.2	36.2
England	36.4	37.8	Slovenien	46.1	41.8
Holland	40.9	32.9	Irland	48.7	41.0
Slovenien	39.0	33.7	USA	47.1	39.8
Portugal	39.5	32.1	Belgien (Wallonsk)	49.8	32.6
Belgien (Wallonsk)	37.8	32.0	England	45.3	36.0
Wales	32.8	32.4	Malta	45.0	35.9
Belgien (Flamsk)	38.0	27.1	Grønland	48.5	31.4
Kroatien	32.9	31.2	Wales	41.4	35.2
Makedonien	33.4	30.2	Makedonien	41.6	34.0
Ungarn	33.4	28.6	Schweiz	42.7	28.8
Irland	31.5	27.9	Ungarn	34.3	33.5
Schweiz	32.5	25.2	Kroatien	33.7	32.2
Frankrig	30.4	24.9	Spanien	38.1	26.1
Grønland	28.1	25.8	Tyskland	37.7	26.0
Tyskland	30.7	22.5	Tjekkiet	34.7	27.2
Spanien	30.5	22.5	Frankrig	34.1	25.0
Polen	30.1	20.6	Portugal	31.2	25.6
Tjekkiet	27.1	23.3	Norge	32.1	22.3
Italien	27.1	20.0	Østrig	31.9	21.6
Rusland	25.7	17.5	Canada	36.6	16.8
Canada	20.8	15.2	Italien	28.9	19.8
Ukraine	18.2	16.1	Polen	29.4	17.8
Østrig	18.3	12.5	Rusland	21.3	18.5
Grækenland	18.4	11.5	Grækenland	24.6	13.8
Norge	16.1	10.9	Letland	22.3	14.3
Letland	14.1	9.2	Ukraine	17.9	13.9
Estland	13.0	7.8	Sverige	21.1	7.8
Lithauen	12.8	7.4	Danmark	16.3	6.5
Sverige	11.9	6.0	Lithauen	11.8	7.9
Danmark	9.0	5.7	Finland	11.5	5.1
Finland	7.5	4.6	Estland	10.0	6.0
Gennemsnit	28.5	23.2	Gennemsnit	34.5	25.8

Kilde: WHO: "Young peoples health in context. Health Behaviour in School-aged Children (HBSC) study: international report from the 2001/2002 survey". 2004.

GODA

Unge indsatte på kursus i bedre håndtering af alkohol

I Randers Arrest lærer yngre indsatte at omgås alkohol hensigtsmæssigt, og her har de gode erfaringer med forebyggelsesprogrammet "Fryspunkt", som bl.a. GODA (Foreningen Gode Alkoholdninger) står bag.

De moralske pegefingre er droppet, og der tages udgangspunkt i de unges reelle situation og brugsmønstre i forebyggelsesprogrammet "Fryspunkt". Og det virker.

Fryspunktprogrammet, som er udviklet af den norske antropolog Bjarte Bøe og psykolog Tore Børtveit, har allerede gået sin sejrsgang i Norge, og nu er programmet bearbejdet til danske forhold af GODA i samarbejde med Amtsun- domscentret i Storstrøms Amt og Misbrugscen- tret i Frederiksborg Amt.

// *Efter programmet er det gået op for deltagerne, at der kommer bedre oplevelser ud af at drikke med måde. Som en deltager sagde: Hvis man drikker seks genstande til en fest og har det sjovt, bliver festen jo ikke dobbelt så sjov af at drikke 12 genstande.*

JOHN LARSEN, FÆNGSELSFUNKTIONÆR I RANDERS ARREST

God og dårlig håndtering

- Alkohol er en integreret del af den danske kultur, som de fleste af os vil have et forhold til resten af livet. I modsætning til illegale rusmidler findes der gode og mindre gode måder at håndtere alkohol på, og det er netop denne håndtering Fryspunktprogrammet fokuserer på, udtaler sekretariatschef i GODA, Anett Wiingaard.

Fryspunktprogrammet sigter mod at reducere

de alvorlige og mindre alvorlige skader, som kan følge af unges alkoholbrug. Formålet med programmet er at lære de unge at finde måder til at øge kontrollen over drikkesituationer og kontrollen over den skadelige adfærd, som kan opstå i forbindelse med alkoholforbrug.

Succes i arresthusene

Denne tilgang til problematikken, som hviler på Motivational Interviewing metodikken, har vundet indpas i Randers Arrest, hvor de yngre indsatte undervises efter Fryspunktprogrammet.

At Fryspunkt har fundet vej til Randers Arrest skyldes, at fængselsfunktionær John Larsen i sin fritid er klubmedarbejder, og at han i den sammenhæng blev inviteret med på et kursus i Fryspunkt. Selvom forebyggelsesprogrammet som udgangspunkt er henvendt til 10. klasser og ungdomsuddannelsernes første uddannelsesår, var John Larsen ikke i tvivl om, at programmet ville være relevant i arresten, hvor flere af de unge indsatte netop er havnet pga. uheldige følger af overdrevent alkoholindtag.

Prædiken er udeladt

- Jeg synes, Fryspunkt har en spændende tilgang til nogle af problemerne med unges alkoholforbrug. De unge indsatte er trætte af, at der bliver prædikeret for dem, og det gode ved Fryspunkt er netop, at der ikke bliver prædikeret. I stedet er det konstruktive diskussioner om de indsattes viden og egne erfaringer med alkohol, der er i centrum. Og dét er hele fundamentet for deres erkendelse af, at de kan

drikke smartere, end de hidtil har gjort, udtaler John Larsen.

Han tilføjer, at de yngre indsatte har taget overraskende godt imod Fryspunktprogrammet.

– Vi startede med et lille hold på seks, og samtlige deltagere har gennemført på nær én, som blev flyttet til en anden arrest. Efter programmet er det gået op for deltagerne, at der kommer bedre oplevelser ud af at drikke med måde. Som en deltager sagde: Hvis man drikker seks genstande til en fest og har det sjovt, bliver festen jo ikke dobbelt så sjov af at drikke 12 genstande, afslutter John Larsen ■

GODA holder flere kurser i Fryspunkt i det nye år. Læs mere på www.fryspunkt.dk

Undervisnings-situation fra Randers Arrest

Fakta om Fryspunkt

Fryspunkt er et 6-timers forebyggelsesprogram, som sætter fokus på unges forbrug, adfærd og risikovurdering i forbindelse med alkohol.

Undervisningsmaterialet består af et undervisningsoplæg til tre lektioner à to timers varighed, foto-overheads, fakta-overheads og diskussionsark. Hver "fryspunktlektion" tager udgangspunkt i et billede, der illustrerer en drikkesituation. På billedet er punktet, hvor alle har det sjovt, fastfrosset. Logoet for programmet er derfor en pauseknop.

Fryspunkt er udviklet i Norge af Stiftelsen Bergensklivnikkerne af socialantropolog Bjarte Bøe og psykolog Tore Børtveit. Den danske seks timers version af Fryspunkt er udarbejdet i samarbejde med GODA

(Foreningen Gode Alkoholdninger), Amtsunngdomscentret i Storstrømsamt og Misbrugscentret i Frederiksborg Amt. Fryspunkt er finansieret af bl.a. Bryggeriforeningen.

Materialerne kan downloades på: www.goda.dk eller købes hos GODA på tlf. 7216 2412

Bryggeriforeningen
Faxehus
Gamle Carlsberg Vej 16
2500 Valby

Telefon 72 16 24 24
www.bryggeriforeningen.dk

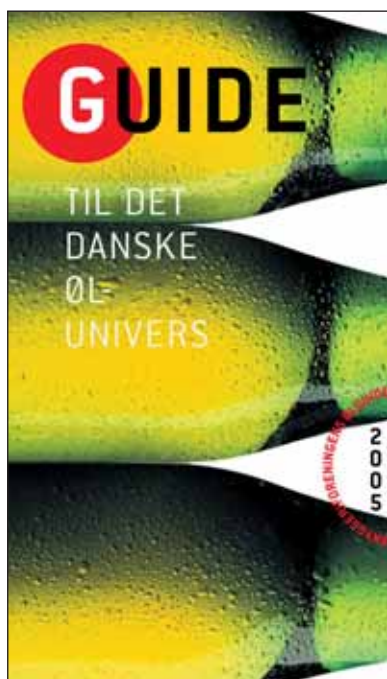

PP DANMARK

Magasinpost
ID. NR. 46211

BOGUDGIVELSE

Ny guide til det danske øl-univers

Bryggeriforeningen udgiver i november en ny "Guide til det danske øl-univers", som giver en grundig, men lettilgængelig indføring i den danske ølverden.

Vidste du, at humle er en slyngplante, der kan blive op til 8 meter høj på bare tre måneder? Eller at to tredjedele af vores evner til at smage øl er direkte forbundet med lugtesansen, og at det derfor er vigtigt at drikke øl af glas, hvorved både tungens og næsens sanseapparat bliver påvirket maksimalt?

Hvis ikke, kan du snart hente en masse øl-nyttig viden i Bryggeriforeningens "Guide til det danske øl-univers".

Masser af udvidelser

Ølguiden, som er Bryggeriforeningens tredje, er i år udvidet med bl.a. en kom-

plet guide til, hvordan man bedømmer øl trin for trin, en masse facts om humle og øllets andre råvarer samt en grundig gennemgang af danske bryggerier.

Derudover indeholder Ølguiden bl.a. en række gode råd om servering og smagning af øl, en gennemgang af brygprocessen, en fortælling om øllets historie, gode råd om øl og mad, en beskrivelse af en lang række øltyper og en præsentation af langt over hundrede danske øl ■

"Guide til det danske øl-univers" udkommer medio november i landets boghandlere til 49 kr.

E-Nyt fra Bryggeriforeningen

Få adgang til topaktuelle nyheder og kommentarer fra bryggeriverdenen.

Som et supplement til "Nyt fra Bryggeriforeningen" lancerer Bryggeriforeningen nu et elektronisk nyhedsbrev, "E-Nyt fra Bryg-

geriforeningen", som vil udkomme løbende, og med større frekvens end det trykte nyhedsbrev, med henblik på at dække flere aktuelle nyheder og synspunkter fra bryggeri- og tapperiverdenen.

Du kan tilmelde dig "E-Nyt fra Bryggeriforeningen" på www.bryggeriforeningen.dk

